

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ, М. ЧЕРНІГІВ
(КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН)

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
(КАФЕДРИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ)
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
НАПН УРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ПЗВО «СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА»
MILITARY CENTER OF SPORT TRAINING,
UNITED ARAB EMIRATES
AKADEMIA WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТРНОСТІ
ВИКЛАДАЧІВ

MODERN DIRECTIONS FOR IMPROVEMENT OF
LECTURERS' PEDAGOGICAL SKILLS

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

30 квітня 2024 року

Чернігів - 2024

УДК 005.591.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

С 91

*Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії України
(протокол № 6 від 24 квітня 2024 р.).*

Головний редактор:

Аніщенко В. О. – доктор педагогічних наук, професор.

Редакційна колегія:

Пузирний В. Ф. – доктор юридичних наук, професор;

Разумейко Н. С. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Доній Н. Є., доктор філософських наук, професор

Сучасні напрями вдосконалення педагогічної майстерності викладачів:
матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 30 квіт. 2024 р.) / голов. ред.
В. О. Аніщенко ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2024. 307 с.

До збірника матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації закордонних і вітчизняних учених і практиків, здобувачів вищої освіти. Наукові доробки присвячені актуальним питанням професійно-педагогічної діяльності викладачів закладів вищої освіти, формуванню та розвитку педагогічного іміджу та майстерності. Велика низка публікацій висвітлює інноваційні підходи та етико-психологічні аспекти професійно-педагогічної діяльності в сучасних умовах.

Видання буде корисним для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти різних рівнів вищої освіти.

УДК 005.59.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

Modern directions for improvement of lecturers' pedagogical skills: materials of the International scientific and practical conference (Chernihiv, 30 April 2024) / edited by V. Anishchenko ; Penitentiary Academy of Ukraine. Chernihiv: PAU, 2024. p.

The collection of materials of the International Scientific and Practical Conference includes publications of foreign and domestic scientists and practitioners, higher education students. The scientific papers are devoted to topical issues of professional and pedagogical activities of teachers of higher education institutions, the formation and development of pedagogical image and skills. A large number of publications cover innovative approaches and ethical and psychological aspects of professional and pedagogical activity in modern conditions.

The publication will be useful for researchers, teachers, postgraduate students, and students of different levels of higher education.

*Матеріали викладені в авторській редакції з незначними
коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів,
цитат, цифр і прізвищ несуть автори.*

*Електронна копія збірника безплатно розміщується у відкритому доступі
на офіційному сайті Академії Державної пенітенціарної служби
<https://academysps.edu.ua/> у розділі «Видання. Матеріали наукових конференцій»)*

© Пенітенціарна академія України

Руденко Л. А., Литвин А. В. Педагогічна майстерність викладачів як чинник розвитку вищої освіти	52
Панас О. І., Руденко Л. А. Професійна складова психолого-педагогічної компетентності фахівців цивільного захисту	56
Педорич А. В. Забезпечення суспільно-корисних зв'язків, як елементу перевиховання у пенітенціарній педагогіці	59
Попружна А. В. Досвід набуття практичних навичок щодо виконання соціологічних досліджень на заняттях з «Соціології»	62
Радомський І. П. Основні складові професійного розвитку викладача закладу вищої освіти	65
Сініченкова А. С., Савченко Л. Л. Педагогічної майстерності та професійна компетентність викладача закладу вищої освіти	68
Стрельбицька С. М. Креативний потенціал педагога як запорука успішної професійної діяльності	71
Трубавіна І. М. Оновлення змісту роботи викладача ЗВО в умовах воєнного стану	74
Тур О. М. Використання методу портфоліо у професійній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти	78
Устюгова Г. Е. Формування професійних умінь майбутніх педагогів з використанням тренінгових технологій	81
Федоренко Я. А. Особливості гендерної соціалізації та впровадження гендерних траєкторій навчання у відомчих закладах в вищої освіти (на прикладі ЗВО ДСНС України)	84
Шимко В. А. Професійно-педагогічні засади формування експертності в поведінковому аналізі: психограма профайлера в контексті п'ятифакторної моделі особистості	87
Ющенко І. М. Професійна ідентичність як чинник життєстійкості в умовах війни	89

3. Trubavina I., Cherednychenko O., Oliinyk N. & Nedria K. Justification of the Educators' New Professional Functions under the Conditions of Martial Law. Educational Challenges, Vol. 27, Issue 2 p199-215.
https://educationalchallenges.org.ua/index.php/education_challenges/article/view/108/74

Тур О.М.,

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри психології та педагогіки,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, України*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПОРТФОЛЮ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Система дошкільної освіти в Україні постійно розвивається: відкриваються нові дитячі садки, впроваджуються нові програми та методи навчання. З іншого боку, батьки хочуть, щоб їхні діти отримували ґрунтовну освіту та всебічний розвиток. Тому для майбутніх вихователів дошкільної освіти важливо мати високий рівень професії компетентності, що уможливить якісне виконання професійних обов'язків у майбутній фаховій діяльності.

Усе більшої популярності для якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти набуває портфоліо (з фр. *тека, портфель*) – метод оцінювання навчальних досягнень студентів, який ґрунтується на систематичному збиранні та аналізі їхніх робіт. Цей метод дозволяє оцінити не лише знання та навички, але й продемонструвати їхні особисті якості, творчий потенціал та педагогічний стиль.

Портфоліо має певну структуру і може містити різні розділи, наприклад: вступ, де студент описує себе, свої цілі та мотивацію; теоретична підготовка, де студент демонструє знання з основних дисциплін фахової

підготовки; практичні навички, де студент показує свої вміння планувати та проводити заняття з дітьми, організовувати їхню ігрову та навчальну діяльність; творчі роботи, де студент може продемонструвати свої творчі здібності, наприклад, сценарії, конспекти занять, малюнки, вірші; відгуки, де студент збирає відгуки від викладачів, практикуючих педагогів та інших людей, які можуть оцінити його компетентність.

Варто зазначити, що єдиного правильного виду портфоліо не існує. Його різновид залежить від мети, з якою воно буде використане, а також від індивідуальних потреб майбутнього вихователя дошкільного закладу.

Найпоширенішими видами є такі:

1) навчальне портфоліо, яке може містити контрольні роботи, тести, курсові роботи, есе, реферати, проєкти, відгуки викладачів та одногрупників;

2) професійне портфоліо, яке може містити резюме, рекомендаційні листи, сертифікати, дипломи, портфоліо практичних робіт тощо;

3) рефлексивне портфоліо, яке може містити дипломи, грамоти, похвальні листи, а також есе, щоденникові записи, автобіографію, вірші, малюнки, фотографії та ін. [1, с.48].

Є спроби об'єднати декілька типів портфоліо в один комплекс і зробити його багатофункціональним, наприклад: портфоліо як спосіб оцінювання досягнень студента зі спецкурсу; тематичне портфоліо необхідних документів; портфоліо професійних досягнень студента – майбутнього вихователя як спосіб рефлексії та самооцінки; портфоліо особистісного розвитку майбутнього вихователя; оцінювальне портфоліо [2, с.47].

Науковці-педагоги виокремлюють ряд переваг використання методу портфоліо у підготовці майбутніх висококваліфікованих фахівців, з-поміж яких:

1) цілісність – портфоліо дає цілісну картину розвитку студента протягом певного періоду часу;

2) рефлексивність – робота над портфоліо сприяє рефлексії студента щодо власних знань, навичок, цінностей, переконань, досвіду тощо;

3) індивідуалізація – портфоліо дозволяє студентам продемонструвати свої сильні сторони та індивідуальний стиль роботи;

4) практичність – портфоліо може бути використано студентами під час працевлаштування, адже воно дає роботодавцю уявлення про їхні компетентності та досвід.

Метод портфоліо може бути використаний на різних етапах підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти: 1) на першому курсі – студенти можуть створити портфоліо, де будуть збирати свої роботи, виконані під час практичних занять; 2) на другому курсі – студенти можуть додати до портфоліо свої методичні розробки, конспекти занять, сценарії тощо; 3) на третьому курсі – студенти можуть додати до портфоліо свої відгуки про практику, а також рекомендації від викладачів та практикуючих педагогів; 4) на четвертому курсі – студенти можуть використовувати портфоліо під час працевлаштування.

Метод портфоліо є ефективним інструментом, який допомагає майбутнім фахівцям дошкільної освіти: сформувати власне портфоліо своїх знань, навичок та досвіду, розвинути рефлексивні навички, підготуватися до працевлаштування.

Використання методу портфоліо сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти та робить їх конкурентоспроможними на сучасному ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Гарбузенко Л. В., Омеляненко С. В.. Рефлексивне портфоліо у професійній підготовці майбутніх фахівців. *Наукові записки Центрально український державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький, 2021. №19. С. 48–53. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-192-48-53>
2. Коханенко О. Портфоліо як ефективний засіб формування готовності майбутніх учителів до роботи в групі продовженого дня. *Наукові записки ЦДПУ імені Володимира Винниченка. Серія: Проблеми методики фізико-*

математичної і технологічної освіти. Кропивницький, 2020. Вип.7(1). С.45–48.

3. Шевчук С. *Науковий керівник* С. Електронне портфоліо як інструмент оцінювання рівня професійної компетентності педагога вищої школи. *Імідж сучасного педагога*. Полтава, 2019. № 5 (188). С.57–63. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-5\(188\)-57-63](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-5(188)-57-63).

Устюгова Г. Е.,

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня,
I курсу спеціальності 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології),
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Запоріжжя, Україна*

Науковий керівник: Крашеніннік І. В.,

*доктор філософії, завідувач кафедри інформатики і кібернетики,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Запоріжжя, Україна*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Нині освіта визнається ключовим фактором розвитку суспільства, тому важливість підготовки компетентних педагогічних працівників не може бути переоцінена. Сучасний освітній процес вимагає від майбутніх фахівців умінь ефективно взаємодіяти зі здобувачами освіти, виявляти гнучкість та адаптивність в умовах постійних змін.

Як ми зазначали раніше [2, с. 335], однією з ефективних технологій для розвитку та покращення професійних компетентностей майбутніх педагогів є тренінги.

Тренінг – це систематичний процес набуття знань, умінь, навичок та атитюдів, спрямований на поліпшення виконання діяльності у певній галузі. Суть тренінгу полягає в цілеспрямованому, активному навчанні та впровадженні бажаної поведінки з усвідомленням та свідомим включенням цього досвіду у щоденне життя. [3, с. 471].